

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 150 din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Pošto-ček. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Fran Radešček, Kočevje. — Tiska tiskarna I. Pavliček, Kočevje.

Slovenska misel

Teža sedanosti zahteva celih ljudi in celih narodnosti. Kamorkoli navrnemo pogled, povsod vre na dan razgibanost vseh narodnih sil, ki se seskupljajo in usmerjajo k enotnem stremljenju in k skupnemu cilju. Mladina, ta nositeljica prihodnosti, se uvršča v narodno celoto, kolikor je ne ovirajo predsodki in dediščina odmirajoče dobe liberalizma.

Liberalizem kot oče laži je tudi plemenitim mislim zapustil svoj pečat in jih izkrivil po svoje. Njegova izrodka, socializem in svobodomiselnost, se danes zatekata deloma v poganski nacionalizem ali v materialistični komunizem, medtem ko demokracija, doslej zlorabljana in nadahnjena po liberalizmu išče nova pota in nove načine, da se znova uveljavi v življenju narodov.

V slovenstvu opažamo krepko rast zdrave prihodnosti v narodni strnjivosti v zvezi s Hrvati in Srbi po Jugoslaviji. Katolištvo je dalo slovenski misli potrebno globino in neomajno trdnost. Danes bolj kakor kedaj prej nagonsko čutimo, da bi nas bile liberalne struje odnesle prej ali slej v zaton in to naše skrčeno ozemlje v suženjske mrakote najbližjih nacionalizmov.

Slovenec, že po naravi miroljuben in pohleven, je v katolištvu končno našel pravi zmisel za obstanek in razmah svoje narodnosti: Katoliška zavest, ki je v prejšnjem stoletju narodno področje prepuščala liberalizmu, se je strnila z narodno zavestjo v nerazdružljivo celoto. Liberalizem na umiku ni več našel tal v narodni misli, in je zato iskal zaveznikov v somišljenikih izven narodnega območja, kar ga je izkoreninilo iz narodnega občestva. Zdaj se le še posamezniki, kolikor niso imeli v sebi dovolj moči, da se otresejo liberalizma, obešajo na sorodnega voza, ker do vajetov tako več ne morejo.

Slovenstvo je v povezanosti katolištva in narodnosti danes borbena, odiočno in z vsem hotenjem sledi z brezprimerno požrtvovalnostjo za vzor najradikalnejših glasnikov narodne misli iz prejšnjega stoletja.

V zanosu slovenske misli moremo šele oceniti visoko vrednost jugoslovanske skupnosti, ki šele po notranji trdnosti vsake narodne komponente (seslavnega dela) zase pride do popolnega izraza resnična podoba in moč Jugoslavije.

Zato je treba ves narod vzgajati, vsakemu posamezniku vtelesiti slovensko misel, ki naj prežme in prekvasi vsa slovenska srca, kjerkoli so. Hlapci, mevže, dvoživke in s tujo miselnostjo obremenjeni življi niso v narodnem boju še nikdar uspešno odločali! Še prav posebno pa je izločiti iz narodnih vrst koristolovce, da ne bi kupčevali z narodnimi dobrinami, ko gre za pravico in omiko slovenskega naroda.

Jekleniti moramo značaje in z neizprosno doslednostjo in vztrajnostjo ustvarjati junake zlasti na narodno mešanih tleh.

Na Kočevskem je vprav to najbolj žalostno, da se je doslej vseh dvajset let vedno jemalo v obzir „posebne razmere“. Kratko in malo ne priznamo nobenih „posebnih razmer“! Kot javno glasilo kočevskih Slovencev si bo naš list utiral pot do src svojega ljudstva vprav s svojo odločnostjo in borbenostjo, da brezobzirno odpravi vse „posebne razmere“ in ustvari enotno podobo cele Slo-

venije tudi na tem koščku našega narodnega organizma. To stališče je ugotovil tudi Slovenski dan v Kočevju, ko je Kočevsko dokončno vključil v slovensko in jugoslovansko skupnost proti vsem „posebnim razmeram“, ki so se celih 20 let umetno vzdrževale zaradi nekaj sto glasov ponemčencev pri volitvah. Zato moramo spraviti tudi Kočevsko v enoten utrip s slovensko Ljubljano. Iz slovenskih src na Kočevskem mora izginiti plahost in malodušnost. Izkoreninili moramo tisto suženjsko duševnost, kakor bi naš človek še vedno trepetaje pričakoval, kedaj se bo na vogalu prikazala „pikelhavba“ avstrijskega orožnika ali pa avstronemški priganjač za „Südmärkne“ šole, ki so bile suženjske tržnice, kjer so se prodajale duše in značaji slovenskih ljudi.

Danes ne damo in ne smemo dati nobene slovenske duše več molohu potujčevalcev in raznarodovalcev. Vemo, da med tukajšnjimi ponemčenci težko najdemo kaj več in kaj boljšega kakor janičarsko kri, ki jo je zastupila trma, zagrizenost in oholost. Nje kar prepustimo kočevskemu nemštvu! Prav mirnega srca se odrekamo vsaki zamisli, da bi nam tak kvas shajal slovensko testo na Kočevskem za naš kulturni kruh.

Jasna beseda veljaj vsem poštenim in čestitim Nemcem, ki jim njihovo govorico in njihovo narodnost. Nemci ne bodo preprečevali in ovirali, tem manj ker niti ne taje in utajiti ne morejo, da so se po milosti nam sovražnih mogotcev tusem priselili kot tujci iz daljnih dežel in so taki ostali.

Je pa naša nesporna in neizpodbitna pravica domačinov in sotvorcev Jugoslavije zahtevati, da spoštovanje, ki ga dolgujemo gostom, le-ti ne zlorablajo. Iz te pravice izvira tudi naša volja, da Kočevski vtišemo svojo slovensko podobo. Na Kočevskem hočemo, da slovenstvo nemoteno in neovirano razvije vse svoje društvene, državljanske, kulturne, gospodarske in socialne moči v zmislu svojega političnega programa, ki velja za vso Slovenijo.

Odrekanje pravico vsakomur, da si prisvaja to ozemlje v imenu odvratnega odpadništva. Vprav vplivu te zvrsti imamo pripisati, da je na Kočevskem poleg trdnih, značajnih in zavednih Slovencev še vse preveč takih, ki so se navzeli odpadniškega duha in ki še vedno drže po dvoje želez v ognju medsebojnega narodnostnega trenja. Le-ti niti v domači hiši ne znajo biti Slovenci, medtem ko se čutijo užaljene, če kdo podvomi med Nemci, da so Nemci, ali pa med Slovenci, da so Slovenci.

In vprav zaradi takih nezanesljivih življenj se naši narodni nasprotniki okoriščajo z napačno domnevo, češ da je Kočevsko sklenjen „jezikovni otok“. Če je to sploh kak otok, je le-ta tako preluknjan, kakor ribniško rešeto! In če bi se na to rešeto vsula količkaj večja ploha, bi izprala do zadnje kaplje vso nemško krvno in jezikovno sled! Prepilih slovenstva od vseh strani skozi Kočevsko je tako močan, da se pleve komaj še drže slovenskih tal pod žgočim slovenskim solncem!

Saj je na Kočevskem ni vasi, kjer ne bi bilo Slovencev, in je menda ni družine, ki bi ji slovenska mati ne dala potomcev.

Naj ne moti Nemcev dejstvo, da je poživljeno slovensko gibanje na Kočevskem trn v peti tudi skupini ali skupinam, ki —

dasi rojeni Slovenci — žive v tuji, slovenstvu sovražni miselnosti. Koliko ti ljudje pomenijo v slovenskem narodnem občestvu, menda tudi Nemcem ni neznan.

Smo na prelomu dobe, ko je treba, da naši drugojezični sodeželani spoznajo, da bo prej ali slej za njihove resnične kulturne potrebe Ljubljana vendarle bližja, kakor pa čez izvenmejne ovinke tako oddaljeni Belgrad. Prepričani smo, da bodo Nemci, ki so res Nemci, na Kočevskem s svojo usodo bolj zadovoljni, kakor pa so Slovenci na Koroškem. S pametnim in stvarnim razumevanjem obojestranskih teženj nikogar ne bo bolela glava.

Če nam je usoda namenila skupno življenje, skušajmo, da bomo uravnali sožitje v tokove medsebojnega priznanja temeljnih pravic. S skupnim naporom bomo očistili Kočevsko tudi od plevla odpadništva in dvoživkarstva, ki edino otežkoča dobre odnošaje.

Zveza z morjem

II.

Železniška proga od Grosuplja do Kočevja je kakor opuščena cesta, ki jo rabijo le najbližji posestniki, dokler je plevel ne preraste. Potniški promet čez teden menda niti stroškov ne krije. Tirnice na slabih, že dolgo neizmenjenih pragovih so zrahljane, da morajo vlaki previdno voziti. Edino lesna industrija v ribniški dolini in na Kočevskem, nekaj tekstilnih tovarn in premogovnik v Kočevju, vzdržuje še tovarni promet. Če bi se železniški promet na tej progi ustavil, bi bil to hud in nepreboljiv udarec za vse kraje, ki so zdaj navezani na to progo, zlasti za razvijajočo se industrijo in premogovnik v Kočevju.

Da se dvigne donosnost železniške proge in blagostanje prebivalstva na Kočevskem, kar končno pospešuje tudi davčno moč, je vsekakor treba odločnega in nezavlačljivega ukrepa vlade glede nadaljnje usode te proge. Slovenski poslanci imajo zdaj izredno hvaležno delo, da opozore odločilne činitelje na ta dejstva.

Že odobreni načrti upoštevajo progo II. reda. Od Kočevja bi proga poživila kočevsko dolino, Mozelj bi se dvignil v lep slovenski trg, kjer bi bilo izhodišče za krajše in daljše ture v prelepo kočevsko Švico, ki ima toliko čudovitih prirodnih krasot. Čez Rajndol in Knežjo lipo bi se proga dvignila z vzponom 13‰ na sedlo, ki loči Kočevsko dolino od Poljanske. Od Knežje lipe bi avtobusni promet vzdrževal živahno zvezo s Črnomljem. Kako prelestna bi bila vožnja tod v polni sinjini dneva! Od sedla bi se proga spuščala v Poljansko dolino s padcem 23‰ in po krivinah v najmanjšem radiju 300 m. Pa smo na postaji Čeplje, v tej prijazni vasi, kjer so vsi pogoji, da se tudi ta kraj ob vznožju gričevja s tujskim prometom lepo razvije v prijazno slovensko letovišče, enako pa tudi Stari trg in Radenci. Pri vasi Špeharija bi bil krajši predor in 20 m visok most čez Kolpo. Od mosta se proga spet dviga (vzpon 18,75‰) ob pobočju doline do postaje Severin in postaje mali Jadrič. Preko postaje Nadvučnik proga zavije proti zapadu ob Sujizinski cesti nad Kamensko. Izpod kote 902 bi se moral izpeljati predor, ki bi bil 2,5 km dolg. Tu spet proga pada (14‰), da se pri postaji Vrbovsko-Severin

priključi na sušaško progo. Prava priključna postaja pa bi bila šele postaja Srpske Moravice, ki ima 17 tirov in vse moderne naprave. Dolžina skupne proge od Kočevja do Srpskih Moravic bi znašala 57,3 km. Radij krivin od Knežje lipe do priključne postaje bi znašal najmanj 250 m.

Sicer so za Klodič-Kavčičevo progo bile še druge izpeljave, obveljala pa je pravkar opisana.

Donosnost proge je po načrtu samem krepko podprta. Kočevski gozdovi bi se mogli mnogo bolj umno ukoriščati, ker bi se prevoz znatno pocenil. Ker se hoče Italija vsebolj gospodarsko uveljaviti v naši državi in vse svoje potrebe, kolikor jih sama kriti ne more, uvažati iz Jugoslavije, je Italija med drugim ponudila zgradbo železniškega omrežja in elektrifikacijo železnic. Spričo dejstev, da je Italija naš stalni odjemalec lesa, bi vprav kočevski gozdovi zaposlovali novo kočevsko progo na Sušak in Reko. Koliko bi bilo zaslužka za slovenske ljudi tod!

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da bi kočevski premogovnik zopet prišel v poln obrat, kar bi zelo okrepilo zlasti Kočevje v njegovem gospodarskem razvoju.

Ta proga pa bi tudi znatno pospeševala razmah jugoslovanskih pristanišč in pomorstva sploh. Podaljšek kočevske železniške proge bi kar za dobro tretjino skrajšal zvezo z morjem. Sušak in Split bi si opomogla tudi s tranzitom, ki gre s severa zdaj po večini na Trst. Tudi v narodnem in državnem oziru pojdemo po tej prepotrebni progi lepšim časom nasproti.

Na čelu železniškega ravnateljstva v Ljubljani je zdaj g. inž. R. Kavčič, ki je najtesneje sodeloval s pok. Klodičem pri načrtih za to progo. Je to strokovnjak, ki je sodeloval tudi pri trasiranju in zgradbi proge Novo mesto—Metlika. Pod njegovim vodstvom se je gradila tudi proga v Dalmaciji Knin—Pribudič. Bil je tudi pri tehničnem vodstvu, ki je pregradilo progo Dunaj—Krakovo. Med vojno je vodil zgradbo proge Logatec—Ajdovščina. Tudi progi Št. Janž—Sevnica in Ormož—Ljutomer—Murska Sobotica sta bili pri trasiranju pod njegovim strokovnim vodstvom. Leta 1923. je vodil tudi dela za trasiranje zdaj že odobrene proge Kočevje—Vrbovsko in Črnomelj—Vrbovsko. Zadnje imenovana proga se že pričinja graditi. Če bi s Kočevskega bilo pravočasno več pogona, kdo ve, če ne bi Kočevje prej dobilo podaljšek.

Prepričani smo, da bo g. ravnatelj inž. Kavčič s svojim vplivom krepko pripomogel, da načrti, pri katerih je tako uspešno so-

deloval in jih pripravil za odobritev, končno uredniško velike nade vsega kočevskega okraja glede proge Kočevje—Vrbovsko.

H koncu naj dodamo še sklepno ugotovitev članka „Tujski promet in železnice“, ki ga je te dni priobčil „Trgovski list“: „Posebne važnosti za razvoj tujskega prometa v Sloveniji, ob Jadranu in v naši državi je železniška zveza Ljubljane z morjem. Tako važna je ta zveza, da Slovenija od te zahteve nikdar ne more odstopiti.“

Pogled po svetu

Dogodek svetovnega pomena je vsekakor bila prezgodnja smrt sv. očeta Pija XI. — Špansko vprašanje je še vedno v ospredju evropskega zanimanja. Če bi bil general Franco turške vere, bi lahko poženil Anglijo in Francijo ter še Nemčijo in Italijo povrh. Vse bi ga rade imele ob svoji strani. Kakor se čuje, bo skušal ostati z vsemi dober in nevtralen. Zdaj pripravlja cel milijon vojakov, da dokončno pokori tudi Madrid in Valencijo. Azana in njegov namestnik grozita, da se bosta odpovedala predsedništvu republike. Če je tako, potem rdeče Španije ustavno sploh več ne bo. Tudi republikanska vojska se že tudi v vrhovih krha in je načelnik generalnega štaba odstopil. Vojaštvo se drži skupaj le s silo. Glede na vse to pač ne more več dolgo trajati, da bosta tudi Anglija in Francija priznali vlado generala Franca. Le-ta je že pripravil zakon o politični odgovornosti, ki obsega vso dobo prevratnih gibanj v Španiji od 1. oktobra 1934 naprej. Po tem zakonu ne bodo odgovarjali samo zločinci in morilci, ampak tudi člani ljudske fronte in prostozidarskih lož. — Angleški ministri so prepričani, da se bo mir ohranil kljub oboroževanju in premikanju italijanskih in francoskih čet v Libiji in Tunisu in ob Džibutiju. — V Belgiji še vedno ne morejo sestaviti vlade. Gre za temeljno ustavno vprašanje in se bo država bržčas razdelila v dve polovici med Flamce in Valonce s skupnim vladarjem. Prvi so Germani, drugi pa Francozi. — Balkanska zveza zboruje pravkar v Bukureštu. Namen sestanka balkanskih diplomatov je, da svojo zvezo še bolj poglobi in ji pridruži še Madžarsko in Bolgarijo. Bajc ima turški minister neke posebne predloge v korist Anglije. Bolgarija bo dobila v Dedeagaču svoje pristanišče ob Egejskem morju. — Pri volitvah v Podkarpatski Rusiji je bilo od veljavnih 284.365 glasov od-

danih za vlado 262.202 glasov, da je dobila vlada 93 odstotkov glasov. Volivna udeležba je znašala na 92 odstotkov. — V Češko-Slovaški imajo zdaj Nemci izjemno stališče in so kakor država v državi. Prepričani smo, da bo visoka narodna zavest Čehov in njihova kulturna raven, v prehodnem stanju državnega preoblikovanja, znala najti pravo pot na izredno delikatnem položaju k boljši prihodnosti.

Državna zbornica

So, ki nam zamerijo, ker rabimo dosledno za označbo narodne skupščine slovenski izraz državna zbornica. Predvsem nam gre za to, da v zmislu enakopravnosti pride povesod in na vseh področjih do veljave na slovenskem ozemlju slovensko imenoslovje enako pa tudi na vse ustanove državne skupnosti. Izraz narodna skupščina pa se tudi ne krije s slovenskim pojmovanjem. Kar je Srbu narod, to je Hrvat puk in Slovenec ljudstvo. Dobesedni prevod bi torej bil: ljudska zbornica. Ker pa bomo v dogledni dobi dobili tudi banovinsko ali pokrajinsko zbornico, ki bo tudi ljudska, je torej edino pravilno, da se že zdaj uveljavi za razliko od banovinskih zbornic izraz državna zbornica.

Prejšnji četrtak se je po daljšem odmoru zaradi spremembe vlade zopet sestal državni zbor. Bilo je veliko zanimanje za sejo parlamenta. Z viharnim pozdravom so poslanci sprejeli novo vlado Dragiše Cvetkovića. Po prečitaniu zapisnikov in ukazov se je predsednik zbornice v toplih besedah spominjal smrti velikega papeža miru Pija XI. Spominski govor so poslanci poslušali stoje in pokojnika počastili s klicem „Slava mu!“ Na enak način se je počastitev umrlega papeža izvršila tudi v senatu. Z veliko večino so bili izvoljeni v predsedstvo državne zbornice vladni kandidati: za predsednika Milan Simonović, za podpredsednika Alojzij Mihelčič, dr. Dragan Damić in Nurija Pezderac. Nato je zbornica izvolila še pet tajnikov. Stojadinovičevi ožji prijatelji so oddali prazne listke, ki jih je bilo 35. — Na popoldanski seji je predsednik vlade Cvetkovič prečital vladno izjavo:

Uvodoma izjava dopolnjuje utemeljitev nastopa nove vlade glede na dokončno ureditev notranjih razmer v državi in da zbere vse sile naroda. Sporazum s Hrvati mora zato biti osnova vse njene politike. Že priprave za to politiko morajo pustiti ob strani vse metode preteklosti. Na tej podlagi se mora doseči nova usmeritev notranje politike. V svoji gospodarski

Z belim orlom

Fran Radešček
(Nadaljevanje.)

Prvi obiski

Moj dobri Mitrovčan mi je še dal potrebne napotke glede prehrane in življenja ter me nato prepustil svoji usodi. Z okornimi besedami sem komaj mogel izraziti zahvalo tako, kakor sem jo čutil. Sprejel je to zahvalo, kakor vsaka plemenita duša, z zavestjo, da je storil dobro delo hvaležnemu sočloveku. Poslovala sva se prav pristrčno in se poslej nisva več srečala v življenju.

Nizka vogalna pritlična stavba na Terazijah, last pok. srbskega državnika Nikole Pašića, ki je predstavljala po vojni milijonsko premoženje in je danes na njenem prostoru ogromna palača, je skrivala v svoji zanemarjeni zunanosti svetovnoznano pa skromno krčmo „Albanija“. Tu so se zbirali najrazličnejši življi od bosopetega „amalina“ (postrežčka), „testeraša“ Arnavta (žagarja), „kalfov“ (pomočnikov) najrazličnejših „esnafov“ (obrtni) do umetnikov peresa, čopiča in dleta. Tu sem najprej opazil, koliko in kako globokih sledov je turštvo zapustilo na srbstvu in breme in škodo jugoslovanstva. Tu, v „Albaniji“, sem se prebil z okusno pripravljeno, dovoljno, domačo srbsko hrano po izredno nizki ceni. Seveda je bila postrežba temu primerna. Opoldne in zvečer je bilo treba kar hitro pometati

vase, ker so zapozneli gostje že čakali v dolgih gosjih vrstah v tesnih prostorih.

Za dnevno zavetišče sem si izbral kavarno „Moskvo“ v dolnjem prostoru ob Balkanski ulici v kotu. Natakarji so me kmalu poznali kot stalnega gosta in bili izredno postrežljivi, dasi sem jim odrival le običajno srbsko napitnino, ki ni daleč od škotske.

Tu sem potem cela dva meseca opravljal svojo poročevalsko službo.

Takoj drugi dan svojega bivanja v srbski prestolnici me je tovariš časnikar, s katerim sem se že prvi dan spoznal, odvedel s seboj po Aleksandrovi ulici na Stari djeram (mitnica). Danes je tudi tu že vse zazidano. Od starega pokopališča sv. Marka, t. j. od Bataldžamije (nekdanje turške molilnice), kjer zdaj na njenem prostoru stoji ponosna državna zbornica, je bil ves ogromni prostor med Palilulsko in Aleksandrovo ulico popolnoma prazen, le „majdan“ (kamenolom, za pesek ob Palilulski, in nekaj napol podrtnih bajt, kjer so Judje prodajali starino, je stalo ob Aleksandrovi ulici. Ta, kakor vse glavne ulice prestolnice, je bila menda najširša in obdana na obeh straneh s košatimi starimi kostanji.

Ko že govorim o teh kostanjih, naj že zdaj omenim, kako so vprav ta ogromna debela in obsežne krošnje obvarovali življenje dr. Josipu Cugmusu, sedanjemu pomočniku generalnega ravnatelja jugosl. železnic v Belgradu, in meni. Bilo je že proti jeseni leta 1914., ko sva šla s prijateljem

Cugmusom po Aleksandrovi ulici. Vojna je že bila v polnem teku, obstreljevanje Belgrada skoraj vsakodnevno. Tudi tisto popoldne so žvižgale težke granate preko naših glav, ker so tudi srbski topovi z Avale in z gričevja izza Belgrada krepko odgovarjali. Nenadno pade granata komaj kake tri ali štiri metre daleč od naju na sredo ceste. Tla pod nama so se zamajala in strahovit pok je izril in dvignil ne le ves tlak cestišča v premeru nekaj metrov, marveč tudi kamenje in zemljo izpod cestišča, da je kar zazijala precej globoka jama. Po naključju sva bila vprav takrat izza obsežnega kostanjevega debela, ki se je vanj zaril debel kamen s ceste. Veje so zadržale ploho kamenja in zemlje, da sva brez vsake nezdge srečno odnesla zdrave pete.

Ko sem torej nekako ob istem času dve leti prej, 1912., šel s tovarišem tod mimo, nisem niti v sanjah slutil, v kolikerih življenjskih nevarnostih me bo Bog varoval, da se zdaj v Kočevju preklam za žive in mrtve za zdrava slovensko-katoliška načela v okviru pravične in svobodne Jugoslavije. Hvaležen sem Bogu, da mi je namenil, biti ob rojstvu Jugoslavije v neposredni bližini zgodovinskih dogajanj bodisi kot vojni prostovoljec ali uradnik vojnega in zunanjega ministrstva ali pa kot pisarniška moč v jugoslovanskem odboru v Rimu. V tridesetih letih s temi izkustvi je v meni dozorela povsem jasna podoba Jugoslavije, in zato me s te premočrtosti ne premakne nobena volovska moč. (Se bo nadaljevalo)

Hrvatje zdaj v Belgradu „trojanskega konja“, ki pa iz njega še niso izstopili — mačkovič.

Za val madžarske mrznje proti Nemcem na Madžarskem označuje „Süd-Ost“ govor opozic. poslanca Horvata v madžarski državni zbornici, ki je trdil, češ da se je poleg „Madžarsko-nemškega prosvetnega društva“ ustanovilo še društvo „Volksbund der Deutschen in Ungarn“, ki da se vzdržuje po volji in z denarjem iz tujine.

Toliko, da vemo, poročamo po celjski „Novi dobi“ tole: „V zadnjem času se je razširila v naših obmejnih krajih vest, da bo 27. marca v neki sosedni državi v mestu, ki je že pred vojno uživalo sloves enega najbolj zagriženih in nacionalno šovinističnih mest, v katerem so skovali že mnogo nam sovražnih načrtov, nekakšno priključitveno zborovanje, na katerega so vabljeni člani neke narodne manjšine pri nas. Kakor se vidi, so lanski septemberski dogodki opogumili izvestne kroge, da so se pričeli povsem resno baviti s takšnimi načrti. Toda ti krogi očitno pozabljajo, da živi v sudetskih krajih nemški narod kot kompaktna etnična celota, med tem ko so pri nas le neznatni drobci, ki so raztreseni po našem državnem ozemlju.

Pravico, ki jo terjamo tudi mi! Pod tem naslovom „Koroški Slovenec“ navaja zahteve Nemcev na Madžarskem in končuje članek takole: „Pravico, ki jo terja narodni socializem za nemške rojake na Madžarskem, mora biti tudi naša pravica! Moralno že obsojeni naši raznarodovalci, ki se od madžarskih mogotcev v ničemer ne razlikujejo, naj nosijo posledice.“

Bilanca slovenske nesloge in upadanje slovenskega ugleda v državi v teku vseh zadnjih dvajsetih let podčrtava v svojem uvodniku „Kmetški list“ in pravi: „Tej resnici je treba pogumno in brez sentimentalnosti pogledati v obraz in storiti vse, kar je v naših močeh, da jo premagamo... Enkrat za vselej morajo iz slovenskega političnega življenja izginiti špekulantske osebne ambicije posameznih užaljenih korifej. To so tvori, ki narodovo telo samo zastrupljajo in škodujejo splošnosti. Taki ljudje samo smešijo in ponižajo slovensko ime v širši jugoslovanski javnosti in ubijajo ljudsko zaupanje v resno politično delo... od njihovega omahovanja in preskakovanja ne more slovensko podeželje nikoli pričakovati resničnih in kaj vrednih sadov.“ — Svojim očem nismo mogli verjeti, ko smo to brali. Saj je vendar še vedno „Kmetški list“ v Puceljvih in Mravljetovih rokah. Toda to spoznanje je za „Kmetški list“ prišlo — prepozno. Slovensko ljudstvo je 11. decembra t. l. našlo sebe in svojo slovo, ugled slovenskega naroda pa je ob vodstvu dr. Korošca vzrastel tako visoko, kakor še nikoli, ko so nam vladale „užaljene korifeje“.

Novice

Senatnemu predsedniku, g. dr. Antonu Korošču, je mestna občina ljubljanska na svečani seji izročila diplomu častnega meščanstva in prekrasen bronast grb mesta Ljubljane, delo arh. Pengova. G. senatnemu predsedniku in častnemu meščanu ljubljanskemu prav iskreno čestitamo!

Državni preračun za l. 1939/40 znaša 12 milijard 942 milijonov dinarjev.

„Koroški Slovenec“ v vsaki številki prinaša kar po več prepovedi iger, zabav, predavanj itd. Čudno, da sicer tako zgovorna naša nemška tovarišica, kadar hvali „neizmerno srečo“ koroških Slovencev v njihovi „narodnokulturni svobodi“, o teh prepovedih tako molči. Ali so ji mar te prepovedi sapo zaprle?

Športniki iz Nemčije so bili v Baslu in Zürichu (v nemškem delu Švice) napadeni. Tu se vidi, kako trdna je v švicarski svobodi in narodni enakopravnosti državna zavest, ki gre preko vseh nacionalizmov.

Iz šolske statistike. V Sloveniji je 868 ljudskih šol in 188.036 šoloobveznih otrok. Od teh je 185.461 Slovencev (med temi nekaj Hrvatov in Srbov), 196 Nemcev, 579 Madžarov in 118 otrok drugih narodnosti. Učnih moči za ljudske šole je 4377. — Meščanskih šol je 50 z 10.625 učenci. Srednjih šol je 14, od teh je 10 popolnih in 4 nepopolne, z 12.834 dijaki in dijakinjami.

Kam je dr. Stojadinović usmerjal državno politiko, se je dalo brez posebne bistrčnosti ugotoviti ves čas njegove vlade. Saj so pri nas bili „demokrati za vsako ceno“, ki so Stojadinovičeve namene po krivici podtikali dr. Korošču. Zdaj bodo v finančnem zakonu izločene zadnje sledi teh Stojadinovičevih namenov, ki je hotel, da dobi v svoje roke popolno, nikomur odgovorno oblast brez parlamenta. Njegova žena, po materi Berlinčanka, je pisala v nemške liste v Jugoslaviji slavospeve na svojo domovino...

Še k napadu na šolskega upravitelja. Brez pomena je odgovarjati na popravek g. župana Lovšina. Nepristranska javnost je zdajna jasna. Izhodišče cele zadeve, ki ji je osrednja točka napad na šolskega upravitelja, je presenetljivo priznanje g. župana, ki se čudovito krije s stališčem Mediceve družine proti šol. upravitelju: „... res pa je, da želim spraviti šolskega upravitelja s pomočjo nadzorne oblasti v tako stanje, da bo sam zaprosil za premestitev.“ To in edino to smo hoteli osvetliti pred javnostjo, ne pa prepira med družinami. Te prepire je vprav, župan hotel spraviti skozi popravke tudi v naš list z očitno težnjo, ki jo tako dolučno odkriva gori navedni popravek.

G. Anton Lovšin, župan mesta Kočevje, nam je poslal še tole pojasnilo, ki ga lojalno priobčujemo: V svojem popravku, ki je izšel v Vašem cenj. listu pod naslovom „Delo in sadovi“ sem ugotovil, da sta glasovala proti pritožbi šolskega upravitelja dva člana JRZ. Pri meni v pisarni se je zglasil g. Štolfa Zdravko, davčni inšpektor v pok., ter me naprosil v svojem imenu kakor tudi v imenu g. Tschinkel Ferdinanda za objavo, da onadva nista člana JRZ.

Revizijo občinske uprave Kočevje-mesta za nekaj dni opravljata dva odposlanca nadzorne oblasti banske uprave. O rezultatu bomo zveđa poročali.

Občni zbor JRZ za Kočevje-mesto se bo vršil v nedeljo 26. t. m. ob 11 dopoldne v dvorani hotela „Trst“.

Razglednik

Rekord z jadralnim letalom sta dosegla dva Nemca, Zander in Bedecker. Letalo je bilo dvo-sedežno in se je vzdržalo v zraku 50 ur in 15 minut. — Fantje, korajzlo! Še vi poskusite!

Novi jugoslovanski kovanci bodo kmalu dani v promet, ker so že nakovane zadostne količine. V promet pridejo novi po 2 in 1 din, po 50, 25 in 10 par, ki bodo narejeni iz aluminaste bronce. Nadalje pridejo v promet 10 dinarski novi, ki bodo iz niklja ter 20 in 50 dinarski kovanci, ki bodo imeli 75% srebra in 25% bakra.

Nemci v romunskem delu Dobrudže ob Črnem morju bi se želeli izseliti. Za sedaj so odšle mnoge družine, ki niso imele svojega zemljišča, v večjih skupinah na sudetsko ozemlje, da se naselijo na posestva, ki so jih po priključitvi k Nemčiji zapustili Čehi. Češko-Slovaška zdaj išče primerne ozemlja v kolonijah, da bi te Čehi naselila.

Beguncev iz Španije je Francija sprejela v treh tednih vsega skupaj blizu 400.000. Od teh se je vrnilo v nacionalistično Španijo 140.000.

V policijskem muzeju v Pragi je celih 22 let ležalo, po naključju brez nesreče, blizu 50 kg raznih razstreliv in bomb. Doslej so vsi mislili, da so v zavojih le nedolžne snovi za nazorni pouk, dokler niso stvar preiskali.

Soma 98 kg težkega so vjeli ribiči iz Podturna v Muri. Preden so ga spravili na suho, so se ribiči kljub hladni zimi dobro prepotili.

Dvojčka, deklici, ki sta bili na doljem delu trebuha skupaj zraščeni, je dobila 25 letna Rozalija Kral v Temišvaru. Otroka sta takoj umrla.

Urednikova pošta. M. Jurkovič, Vrh. Za to številko prepozno. Hvala! Pozdravljeni! — H. H. Cerklje. Naročnina plačana do konca leta. Zahvaljeni! Pozdravi!

Mimogrede
Urednik je bil povabljen na večerjo. Od vseh ostalih gostov so zlasti njegovemu obilno in prijazno stregli, dokler ni vlijudno odklonil vsako jed: „Žal, zaradi pomanjkanja prostora moram odkloniti.“

Sedaj je pranje cenejše,

ker so se znižale cene za:

Persil 5 din
Henko 250 din

in to pri preizkušeni, neizpremenjeni kakovosti!

Ljudska posojilnica v Kočevju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje, daje posojila proti zastavi ali poroštvu.

Za varnost jamči neomejeno poroštvo njenih članov in lastno premoženje.

Zveza lesnih domačih obrti

r. z. z. o. z.

trgovski oddelk v Sodražici

Prodaja na debelo in na drobno vse vrste lesnih izdelkov za gospodarstvo in gospodinjstvo kot tudi razne igrače.

Cenik na razpolago. Cene zmerne in solidne.